

แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

เขตบางบอน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. สถานการณ์ปัจจุบัน

ปัจจุบันสารเคมีและวัตถุอันตราย ได้มีการนำมาใช้ในด้านต่าง ๆ ทั้งในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรมการศึกษาวิจัย และอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก อย่างแพร่หลาย ซึ่งผลของการนำมาใช้โดยขาดความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนขาดความระมัดระวังในเรื่องของความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การเก็บรักษา การบรรจุ และขนส่ง หากมีการจัดการ การใช้ การจัดเก็บสารเคมีและวัตถุอันตรายที่ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย อาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายได้ ซึ่งการเกิดภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายแต่ละครั้ง อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุและสร้างความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม ของประชาชนและเจ้าหน้าที่เป็นจำนวนมาก

ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมการป้องกันและบรรเทาภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่อาจเกิดขึ้น จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย เขตบางบอน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ขึ้น เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกันและเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่เกิดจาก สารเคมี และวัตถุอันตราย

๒.๒ เพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถฟื้นฟูที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

๒.๓ เพื่อกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรเครือข่าย ทุกภาคส่วนในการป้องกันและบรรเทาสถานการณ์ฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายให้ชัดเจน บูรณาการ และมีประสิทธิภาพ

๓. นิยามศัพท์

ภัยที่เกิดจากสารเคมีและวัตถุอันตราย หมายถึง ภัยที่เกิดจากสารเคมีและวัตถุอันตรายรั่วไหล เพลิงไหม้ และการระเบิด ซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานที่ที่มีการเก็บ การใช้ การบรรจุและการขนส่ง ทั้งที่เคลื่อนที่ได้และไม่ได้

สารเคมีและวัตถุอันตราย หมายถึง สิ่งที่มีลักษณะอย่างใด อย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑. เป็นวัตถุที่ระเบิดได้ หมายถึง เป็นสารที่เกิดการระเบิดได้ เมื่อได้รับความร้อนเปลวไฟถูกกระแทก หรือจุดระเบิด อาทิ เช่น กระสุนปืน ดินระเบิด ดินปืน ตัวจุดระเบิด พลุ ดอกไม้ไฟ เป็นต้น

๒. เป็นก๊าซ หมายถึง ก๊าซที่สามารถติดไฟได้ง่าย เมื่อได้รับความร้อนและเปลวไฟ อาทิ เช่น ก๊าซหุงต้ม ก๊าซไฮโดรเจน ก๊าซบิวเทน เป็นต้น หรือก๊าซที่สูดดมกลืนหรือสัมผัสร่างกายแล้ว ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ และอาจเสียชีวิตได้ อาทิ เช่น ก๊าซคลอรีน ก๊าซแอมโมเนีย เป็นต้น หรือก๊าซที่ถูกอัดได้ในถังด้วยความดันสูง เมื่อถูกกระแทกอย่างแรงอาจเกิดระเบิดได้ อาทิเช่น ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ก๊าซออกซิเจน เป็นต้น

๓. เป็นของเหลวไวไฟ หมายถึง ของเหลวที่สามารถติดไฟได้ง่าย เมื่อได้รับความร้อนของเปลวไฟ อาทิ เช่น บิวเทน เอทิลแอลกอฮอล์ น้ำมัน เป็นต้น

๔. เป็นของแข็งไวไฟ หมายถึง สารที่ลุกไหม้ได้ง่ายเมื่อได้รับความร้อนหรือเปลวไฟ เช่น ไม้ขีดไฟ กำมะถัน ถ่าน ฟอสฟอรัส ลิเทียม เป็นต้น หรือสารที่เมื่อถูกน้ำ หรือความชื้น จะทำให้เกิดก๊าซไวไฟ ซึ่งลุกไหม้ได้

๕. เป็นสารออกซิไดส์ และสารเปอร์ออกไซด์อินทรีย์ หมายถึง สารที่ตัวเองไม่เกิดการลุกไหม้ แต่ช่วยให้สารอื่นลุกไหม้ได้โดยการสลายตัวให้ก๊าซออกซิเจน ออกมา เช่น ปุ๋ย แอมโมเนียไนเตรท ต่างทับทิม เป็นต้น หรือสารที่สลายตัวให้ก๊าซออกซิเจน ซึ่งจะทำให้ตัวเองและสารอื่นเกิดจากการลุกไหม้ อาทิ เช่น อะเซทิลเปอร์ออกไซด์

๖. เป็นสารมีพิษ และสารติดเชื้อโรค หมายถึง สารที่เมื่อกินหรือสัมผัสกับผิวหนังแล้วเป็นอันตรายต่อร่างกายและอาจทำให้เสียชีวิตได้ เช่น พรอท ตะกั่ว แคดเมียม ยาฆ่าแมลง เป็นต้น หรือสารที่ปนเปื้อนกับอาหารแล้วกินเข้าไปจะเป็นอันตราย เช่น สารละลายพลาสติก หรือสารติดเชื้อ เช่น เชื้อจุลินทรีย์

๗. เป็นสารกัมมันตภาพรังสี หมายถึง วัตถุที่มีการแผ่รังสีออกจากตัวเอง โดยมีความรุนแรงมากกว่า ๐.๐๐๒ ไมโครคูรี ต่อน้ำหนัก ๑ กรัม ได้แก่ โคบอลต์ (๒๗) เรเดียม (๘๘) เป็นต้น

๘. เป็นสารกัดกร่อน หมายถึง สารที่มีคุณสมบัติในการทำลายเนื้อเยื่อของร่างกาย เช่น กรดต่างๆ

๙. เป็นสารหรือวัตถุที่อาจเป็นอันตรายได้ หมายถึง สารที่ไม่ได้จัดอยู่ในประเภทใดใน ๘ ประเภทข้างต้น แต่สามารถก่อให้เกิดอันตรายได้ เช่น สารคลอโรฟลูออโรคาร์บอน (CFC) เป็นต้น

๔. ขั้นตอนการปฏิบัติ

๔.๑ การเตรียมการก่อนเกิดภัย ให้ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ตรวจตรา กวดขัน และดำเนินการ ดังนี้

๔.๑.๑ ให้สถานที่ที่มีการใช้หรือจัดเก็บสารเคมี และวัตถุอันตราย ติดตั้งสัญญาณแจ้งเตือนภัยกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน

๔.๑.๒ ให้สถานที่ที่มีการใช้หรือจัดเก็บสารเคมีและวัตถุอันตราย จัดให้มีระบบการเคลื่อนย้ายคนออกจากสถานที่เกิดเหตุฉุกเฉิน และให้จัดการฝึกซ้อมการปฏิบัติไว้ล่วงหน้าเป็นประจำ

๔.๑.๓ ให้สถานที่ที่มีการใช้หรือจัดเก็บสารเคมีและวัตถุอันตราย จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสม เช่น หน้ากากป้องกันอันตรายจากสารเคมี เครื่องช่วยหายใจชนิดมีถังอากาศ ชุดป้องกันสารเคมี และรองเท้ายาง เป็นต้น

๔.๑.๔ ให้สถานที่ที่มีการใช้หรือเก็บสารเคมีและวัตถุอันตราย จัดให้มีเครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมสำหรับใช้กับสารเคมี และวัตถุอันตรายติดตั้งประจำอยู่ในจุดที่ง่ายต่อการหยิบใช้

๔.๑.๕ ให้ตรวจสอบของภาชนะบรรจุสารเคมีและวัตถุอันตรายเป็นระยะ โดยดูแลตั้งแต่การปิดภาชนะต้องให้อยู่ในสภาพปิดแน่น ไม่มีการหยด หรือรั่วไหลออกมา หรือปล่อยให้อากาศเข้าไปในภาชนะได้ในสภาพของภาชนะต้องไม่มีสนิม ร่องรอยการถูกกัดกร่อน หรือมีรอยร้าว

๔.๑.๖ ให้ตรวจสอบภาชนะบรรจุสารเคมีและวัตถุอันตรายต้องมีฉลาก หรือป้ายบอกชื่อสารเคมี UN NUMBER สัญลักษณ์เตือนอันตราย ข้อควรระวัง แหล่งที่ตั้งและวิธีการบรรเทาอันตรายจากการรั่วไหลของสารเคมี โดยสามารถเห็นได้ง่ายและชัดเจน

๔.๑.๗ ให้จัดทำแผนที่เสี่ยงภัยที่อาจเกิดอันตรายจากสารเคมี และวัตถุอันตรายรวมทั้งจัดเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันและบรรเทาภัยไว้ให้พร้อม

๔.๒ การปฏิบัติเมื่อเกิดภัย

๔.๒.๑ เมื่อได้รับแจ้งเหตุอันเนื่องมาจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ให้ผู้รับแจ้งเหตุหาข้อมูลเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายบริเวณที่เกิดเหตุให้ได้มากที่สุด ได้แก่

๑.๑ ชื่อและประเภทของสารเคมี พร้อม UN NUMBER

๑.๒ ปริมาณและภาชนะบรรจุสารเคมี

๑.๓ ลักษณะการเกิด

๑.๔ สถานที่และเวลาเกิดเหตุ

แล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในฐานะผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกรุงเทพมหานคร

๔.๒.๒ ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตบางบอน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการ

(๑) ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ ในบริเวณที่เกิดเหตุ เพื่อเป็นศูนย์บัญชาการและอำนวยการปฏิบัติ โดยให้อยู่ในทิศเหนือลม

(๒) พิจารณาสั่งการให้เจ้าหน้าที่ระงับภัยที่เกิดขึ้นให้ถูกต้องตามลักษณะของสารเคมีและวัตถุอันตรายแต่ละประเภท

ในกรณีที่เห็นว่าไม่อยู่ในสภาพที่แน่ชัดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อสารเคมีอันตรายในบริเวณที่เกิดเหตุให้แจ้งข้อมูลตาม ข้อ ๔.๒.๑ และขอคำแนะนำในการปฏิบัติจากผู้เชี่ยวชาญ ของกรมควบคุมมลพิษ หรือกรมโรงงานอุตสาหกรรม แล้วแต่กรณี หรือพิจารณาเห็นว่าจำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนให้ประสานขอรับการสนับสนุนทันที

(๓) สั่งการให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในบริเวณสถานที่เกิดเหตุ หรือบริเวณที่อาจได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และหาวิธีการป้องกันตัวให้ปลอดภัยจากสารเคมี และวัตถุอันตราย

ในกรณีจำเป็นให้อพยพประชาชนไปในที่ปลอดภัย และประกาศเขตบริเวณอันตราย ห้ามประชาชน หรือผู้ที่มิได้มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปในบริเวณดังกล่าว

(๔) ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาลประสานสถานพยาบาลเพื่อจัดให้มีการรักษาพยาบาลผู้ประสบภัย ณ บริเวณที่เกิดเหตุ และนำส่งโรงพยาบาลในกรณีที่จำเป็นต้องใช้การรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

(๕) ฝ่ายเทศกิจ รายงานเหตุการณ์ผ่านศูนย์เพชรเกษม เพื่อรายงานสถานการณ์ให้ผู้ว่าราชการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกรุงเทพมหานครทราบทุกระยะจนกว่าเหตุการณ์จะยุติ

๔.๓ ขั้นตอนการฟื้นฟูบูรณะ

เมื่อเหตุการณ์ยุติแล้ว ให้ทุกฝ่ายปฏิบัติตามขั้นตอน การฟื้นฟูบูรณะที่กำหนดไว้ในแผนของสำนักงานเขต และปฏิบัติเพิ่มเติม ดังนี้

๔.๓.๑ ในการรักษาพยาบาล ผู้ได้รับสารเคมีและวัตถุอันตรายให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยพยาบาลพิจารณารักษาพยาบาล ให้ถูกต้องตามลักษณะของสารเคมีและวัตถุอันตรายแต่ละประเภทในกรณีที่เห็นว่าไม่อยู่ในสภาพที่แน่ชัดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อสารเคมีและวัตถุอันตรายในการรักษาพยาบาลให้ขอคำแนะนำในการปฏิบัติจากผู้เชี่ยวชาญ

๔.๓.๒ ให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสารเคมีและวัตถุอันตรายจากหน่วยงานสนับสนุนเข้าไปยังบริเวณที่เสียหาย และตรวจสอบว่ามีผลกระทบข้างเคียงหรือมีสารเคมีและวัตถุอันตรายตกค้างหรือไม่เพื่อดำเนินการแก้ไขให้บริเวณที่เกิดเหตุและบริเวณข้างเคียงเกิดความปลอดภัย

๔.๓.๓ รายงานสรุปสถานการณ์ให้ผู้ว่าราชการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกรุงเทพมหานครทราบโดยผ่านสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๕. การอพยพ

การอพยพประชาชนและส่วนราชการ หมายถึง การอพยพประชาชน การระงับการแตกตื่นเสียขวัญของประชาชน การเจรจา และบำรุงขวัญประชาชน และการเคลื่อนย้ายส่วนราชการมาอยู่ในเขตปลอดภัยเพื่อให้สามารถให้บริการประชาชนได้ตามปกติ

๕.๑ จัดให้มีสถานที่ปลอดภัยสำหรับประชาชน และเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินการอพยพเป็นอย่างมีระบบ สามารถป้องกันการระงับการแตกตื่น เสียขวัญของประชาชน

๕.๒ เพื่อให้การปฏิบัติการกิจส่วนราชการ ในการให้บริการประชาชนดำเนินไปได้อย่างปกติ

๖. การติดต่อสื่อสาร

ติดต่อประสานงานกับสถานีตำรวจนครบาลในพื้นที่ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักพัฒนาสังคม สำนักอนามัย สำนักการแพทย์ ศูนย์บริการสาธารณสุข ๖๕ หน่วยแพทย์กู้ชีวิตวชิรพยาบาล หน่วยแพทย์นเรนทร อปพร. เขตบางบอน มูลนิธิการกุศล เพื่อป้องกันและระงับเหตุ รวมทั้งการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

การติดต่อสื่อสารผ่านวิทยุสื่อสารและหมายเลขโทรศัพท์ ดังนี้

วิทยุสื่อสาร	- ศูนย์วิทยุเพชรเกษม รวมทั้งศูนย์วิทยุอื่นๆ ตามความเหมาะสม
โทรศัพท์	- สำนักงานเขตบางบอน ฝ่ายปกครอง ๐-๒๔๕๐-๓๒๙๒-๔
	- ศูนย์วิทยุเขตบางบอน ๐-๒๔๕๐-๓๒๑๓
	- ศูนย์วิทยุ อปพร. เขตบางบอน ๐-๒๔๕๐-๓๒๑๒

๗. การบังคับบัญชา

ในสภาวะปกติเป็นไปตามสายการบังคับบัญชาของสำนักงานเขตบางบอน รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเตรียมการป้องกันภัย

ขณะเกิดภัยให้อยู่ในการอำนวยการสั่งการของผู้อำนวยการกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตบางบอน

ลงชื่อ

(นางสมเจตน์ ศรีงามดี)
เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายปกครอง
สำนักงานเขตบางบอน

ผู้เสนอแผน

ลงชื่อ

(นายบรรลิม นิยมตรง)
ผู้อำนวยการเขตบางบอน

ผู้อนุมัติแผน